

Sygn. akt III AUa 731/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Robert Kuczyński

Sędziowie: SSA Monika Kiwiorska-Pająk (spr.)

SSO del. Artur Tomanek

Protokolant: Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2017 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **T. K.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Warszawie Oddział Regionalny w O.**

o wysokość emerytury rolniczej

na skutek apelacji T. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 31 stycznia 2017 r. sygn. akt V U 2064/16

I. oddala apelację,

II. nie obciąża wnioskodawczyni kosztami zastępstwa procesowego na rzecz strony pozwanej w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w Opolu oddalił odwołanie T. K. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - Oddział Regionalny w O. z dnia 27 września 2016 r. odmawiającej doliczenia do wysokości emerytury rolniczej okresu pracy w Zakładach (...) w N. w okresie od 2.05.1985 r. do 30.04.1994 r.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Wnioskodawczyni T. K., ur. (...), miała przyznaną emeryturę rolniczą – rentę inwalidzką, decyzją ZUS Oddział w O., z dnia 14.10.1980 r. wraz z mężem J. K., po połowie, po zdaniu gospodarstwa rolnego.

Podstawę wymiaru świadczenia stanowiła kwota 81.743 zł, tj. przeciętna roczna wartość produktów rolnych sprzedanych jednostkom gospodarki uspołecznionej w latach 1977 – 1979. Świadczenie było podwyższane z tytułu rekompensat w 1983 r., z tytułu ustawowej zmiany od 01.01.1985 r. podstawowej renty lub emerytury dla rolnika do 90% kwoty najniższej emerytury pracowniczej i kolejno od 01.07.1985 r. oraz rewaloryzowana od 01.03.1986 r. Nadal

podstawą wymiaru była średnia roczna wartość sprzedaży produktów rolnych jednostkom gospodarki uspołecznionej, przy czym ustalono nową średnią wartość produktów rolnych, a to 0,8 % od sprzedaży do 50.000 zł, 0,6% od nadwyżki sprzedaży ponad tę kwotę i 0,5% od nadwyżki sprzedaży ponad 500.000 zł.

Wnioskodawczyni podjęła zatrudnienie w Zakładach (...) w N., już po przyznaniu i w okresie pobierania renty, w wymiarze 1/3 etatu, od dn. 02.05.1985 r. i pracowała tam do dn. 30.04.1994 r.

Pracodawca zawiadamiał organ rentowy o fakcie zatrudnienia i rocznych dochodach wnioskodawczyni, poczynając od pisma ze stycznia 1986 r., dotyczącego dochodu za 1985 r.

Od stycznia 1993 r. płatność świadczenia przejęła Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w O.. W styczniu 1993 r. zmarł mąż wnioskodawczyni. Decyzją z dn. 26.10.2004 r. Prezes KRUS przyznał wnioskodawczyni z urzędu emeryturę z ubezpieczenia rolników indywidualnych i członków ich rodzin w wysokości dotychczasowej renty.

Decyzją z dn. 28.11.2012 r. Prezes KRUS przyznał wnioskodawczyni emeryturę rolniczą wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym w związku z ukończeniem 75 roku życia.

Wnioskodawczyni nie odwoływała się od żadnej z tych decyzji.

W dn. 20.09.2016 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o doliczenie jej do emerytury stażu pracy w Zakładach (...), dołączając kopię świadectwa pracy.

Decyzją z dn. 27.09.2016 r. Prezes KRUS odmówił wnioskodawczyni prawa do doliczenia okresu pracy zawodowej do emerytury, podnosząc w uzasadnieniu decyzji, że okresy podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu, jeżeli z tego tytułu nie przyznano emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów, dolicza się do liczby lat przy ustalaniu części składkowej wyłącznie do emerytur – rent rolniczych przyznawanych na podstawie ustawy z dn. 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione. Wskazał, że wnioskodawczyni nabyła prawo do renty a następnie emerytury rolniczej na podstawie przepisów ustawy z dn. 27.10.1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym i innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz. U. Nr 32, poz. 140), która stanowiła, że „Zaopatrzenie emerytalne określone ustawą obejmuje rolników, którzy wytwarzają w prowadzonych przez siebie gospodarstwach rolnych produkty rolne, sprzedają je jednostkom gospodarki uspołecznionej i spełniają inne warunki przewidziane w ustawie, a także członków ich rodzin /art. 1/.

Przepis art. 2 ustawy z 1977 r. stanowił:

1) Emerytura przysługuje rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- a) osiągnął wiek: 65 lat mężczyzna i 60 lat kobieta, a jeżeli jest kombatantem - 60 lat mężczyzna i 55 lat kobieta,
- b) wytwarzał w prowadzonym gospodarstwie rolnym i sprzedawał jednostkom gospodarki uspołecznionej produkty rolne o wartości nie mniejszej niż 15.000 zł rocznie, przez okres co najmniej 25 lat mężczyzna i 20 lat kobieta, w tym nieprzerwanie przez ostatnie 5 lat prowadzenia gospodarstwa rolnego przed jego przekazaniem następcy lub Państwu; do okresów tych zalicza się również lata, w których wartość sprzedanych produktów była niższa, jeżeli spowodowane to było klęską żywiołową, wypadkiem losowym lub innymi okolicznościami niezawinionymi przez rolnika,
- c) opłacał składki na fundusz emerytalny rolników,
- d) przekazał następcy lub Państwu gospodarstwo rolne, którego wartość nie uległa obniżeniu w okresie ostatnich 5 lat prowadzenia gospodarstwa przed jego przekazaniem, chyba że obniżenie wartości gospodarstwa nastąpiło z przyczyn niezawinionych przez rolnika.

1) Warunki określone w ust. 1 pkt 2 nie są wymagane, jeżeli rolnik przekazał Państwu gospodarstwo rolne, które prowadził nieprzerwanie co najmniej przez ostatnie 5 lat przed jego przekazaniem.

Z kolei zgodnie z przepisem art. 3 tej ustawy rolnikowi, który wytwarzał w prowadzonym gospodarstwie rolnym i sprzedawał jednostkom gospodarki uspołecznionej produkty rolne o wartości nie mniejszej niż 15.000 zł rocznie co najmniej przez 10 lat, w tym nieprzerwanie przez ostatnie 5 lat prowadzenia gospodarstwa rolnego przed jego przekazaniem następcy, zalicza się do okresu wymienionego w art. 2 ust. 1 pkt 2:

- 1) okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego przed dniem wejścia w życie ustawy,
- 2) okresy pracy w innych gospodarstwach rolnych po ukończeniu 16 roku życia oraz okresy zatrudnienia równorzędne z okresami zatrudnienia i zaliczalne do okresów zatrudnienia w rozumieniu przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin - poprzedzające objęcie gospodarstwa rolnego.

Przepis art. 5 stanowił:

„1. Podstawę wymiaru emerytury stanowi średnia roczna wartość produktów rolnych sprzedanych przez rolnika jednostkom gospodarki uspołecznionej z okresu ostatnich 5 lat prowadzenia gospodarstwa rolnego przed jego przekazaniem następcy lub Państwu. Z okresu tego mogą być wyłączone lata, w których nastąpiło znaczne obniżenie produkcji rolnej, spowodowane klęską żywiołową, wypadkiem losowym lub innymi okolicznościami niezawinionymi przez rolnika; w tym wypadku uwzględnia się lata bezpośrednio poprzedzające ten okres.”

Z mocy art. 9 ust. 1. emerytura przysługiwała łącznie obojgu małżonkom, choćby wiek emerytalny osiągnął tylko jeden z małżonków.

Z kolei warunki nabycia prawa do renty regulował przepis art. 10 ustawy z 1977r. stanowiący, że:

- 1) „Renta inwalidzka przysługuje rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:
 - a. zaliczony został do I lub II grupy inwalidów,
 - b. wytwarzał w prowadzonym gospodarstwie rolnym i sprzedawał jednostkom gospodarki uspołecznionej produkty rolne o wartości nie mniejszej niż 15.000 zł rocznie, przez okres co najmniej ostatnich 5 lat prowadzenia gospodarstwa przed przekazaniem następcy lub Państwu,
 - c. opłacał składki na fundusz emerytalny rolników,
 - d. przekazał następcy lub Państwu gospodarstwo rolne odpowiadające warunkom określonym w art. 2 ust. 1 pkt 4.

(...)

4) Wysokość renty inwalidzkiej ustala się według zasad przewidzianych przy ustalaniu wysokości emerytury, z tym że w wypadkach, o których mowa w ust. 2, podstawę wymiaru renty inwalidzkiej stanowi średnia roczna wartość sprzedanych produktów rolnych z całego okresu prowadzenia gospodarstwa rolnego, jeżeli okres ten jest krótszy niż 5 lat.

5) Renta inwalidzka przysługuje łącznie obojgu małżonkom, choćby inwalidą I lub II grupy był tylko jeden z nich. Przepisy art. 9 ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.”

Ustawa z 1977 r. utraciła moc z datą wejścia w życie – 01.01.1983 r. ustawy z dn. 14.12.1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin /t.j. Dz. U. z 1989 r., Nr.24, poz. 133/.

Zgodnie z przepisem art. 69 ustawy z 1982 r. „Osobom, które po dniu 1 stycznia 1978 r. przekazały nieodpłatnie gospodarstwa rolne następcom w drodze umowy zawartej w formie aktu notarialnego, przysługuje emerytura lub

renta inwalidzka w myśl przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin. Przepisy art. 66 ust. 1 – 3 i 9 stosuje się odpowiednio.

Ustawa z 1982 r. utraciła moc z dn. 01.01.1991 r. - z datą wejścia w życie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t. j. Dz. U. z 2016, poz. 277 ze zm.) nadal obowiązującej.

Zgodnie z przepisem art. 18 ustawy z 1990 r. świadczeniami z ubezpieczenia emerytalno-rentowego są:

- 1) emerytura rolnicza, w tym częściowa emerytura rolnicza, lub renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy;
- 2) renta rolnicza szkoleniowa;
- 3) renta rodzinna;
- 4) emerytura i renta z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin;

Przepis art. 19 ustawy z 1990 r. stanowi:

„1. Emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny określony w ust. 1a i 1b;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20.

2. Emerytura rolnicza przysługuje także ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek 55 lat, jeśli jest kobietą, albo 60 lat, jeśli jest mężczyzną;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat;
- 3) zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

2a. Przepis ust. 2 stosuje się do rolnika, który do dnia 31 grudnia 2017 r. spełnił warunki, o których mowa w ust. 2.

Natomiast zgodnie z przepisem art. 20 ustawy z 1990 r.:

„1. Do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983 - 1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

2. Okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.

3. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.”

Emerytura rolnicza, renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy, oraz renta rolnicza szkoleniowa składa się z części składkowej i części uzupełniającej, ustalonych zgodnie z art. 25 i 26. Dla każdej z tych części ustala się wskaźnik wymiaru /art. 24 ustawy z 1990 r./.

Przepis art. 25 ustawy z 1990 r., na który powołuje się wnioskodawczyni, stanowi:

1. Część składkową ustala się przyjmując po 1% emerytury podstawowej za każdy rok podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, z uwzględnieniem ust. 2-7. Niepełne lata przelicza się odpowiednio, z uwzględnieniem art. 21a.

2. Do liczby lat, o których mowa w ust. 1, dolicza się liczbę lat:

1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w okresie od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 31 grudnia 1990 r.;

2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym w okresie od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 31 grudnia 1982 r., za który była opłacana składka na Fundusz Emerytalny Rolników;

3) (uchylony)

4) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym - bez podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu - po ukończeniu 16. roku życia, przypadających przed dniem 1 lipca 1977 r., jednak nie wcześniej niż 25 lat przed spełnieniem warunków nabycia prawa do emerytury rolniczej lub renty inwalidzkiej rolniczej.

2a. Do liczby lat, o których mowa w ust. 1, dolicza się również liczbę lat:

1) podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz podlegania zaopatrzeniu emerytalnemu przypadającemu po tej dacie,

2) działalności kombatanckiej, działalności równorzędnej z tą działalnością, a także okresy zaliczane do okresów tej działalności oraz podlegania represjom wojennym i okresu powojennego, określone w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,

3) odbywania czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo zastępczych form tej służby, przypadających przed dniem 1 stycznia 1999 r.

- jeżeli z tego tytułu ubezpieczonemu nie przyznano emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.(...)

W niniejszej sprawie kwestią sporną pozostawało, czy zasadne jest żądanie przez wnioskodawczynię uwzględnienie do jej stażu ubezpieczeniowego okresu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, jaką wykonywała, po przyznaniu emerytury rolniczej, na podstawie ustawy z 1977 r., albowiem organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do doliczenia okresu pracy zawodowej, czyli zaliczenia do wysokości emerytury rolniczej okresu pracy zawodowej tj. od 02.05.1985 r. do 30.04.1994 r. w Zakładach (...) w N..

W ocenie Sądu Okręgowego przepis art. 25 ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników pozwala na uwzględnienie stażu pracowniczego do stażu wymaganego dla przyznania prawa do emerytury rolniczej i do wyliczenia jej wysokości, ale w odniesieniu do osób, które na warunkach tej ustawy nabywają prawo do świadczenia, a wnioskodawczyni nie ma przyznanego świadczenia emerytalnego na podstawie ustawy z 1990 r., lecz na podstawie ustawy z 1977 r., która to ustawa, jak wynika z przytoczonych przepisów, nie przewidywała podwyższenia emerytury rolniczej z tytułu wykonywania zatrudnienia w ramach stosunku pracy, a nawet pracy na podstawie stosunku pracy po przyznaniu świadczenia.

Słusznie podniósł organ rentowy w zaskarżonej decyzji, że okresy podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu, jeżeli z tego tytułu ubezpieczonemu nie przyznano emerytury na podstawie odrębnych przepisów, dolicza się do liczby lat przy ustalaniu części składkowej wyłącznie do emerytur rolniczych przyznawanych na podstawie ustawy z 1990 r.

Apelację od powyższego wyroku złożyła wnioskodawczyni zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- 1) naruszenie prawa procesowego art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego wyrażającą się brakiem wszechstronnej analizy zebranego materiału dowodowego,
- 2) naruszenie prawa materialnego poprzez naruszenie art. 32 Konstytucji RP,
- 3) naruszenie art. 3 k.c. poprzez nie uwzględnienie możliwości retroakcji przepisów prawa w sytuacji, w której przemawia za tym cel przepisu,
- 4) niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy poprzez nie powołanie dowodu z decyzji o przyznaniu świadczenia 20.10.1980 r.,
- 5) naruszenie zasad współżycia społecznego wyrażającego się pozbawieniem odwołującej się możliwości skorzystania z wypracowanych środków z tytułu umowy o pracę, od której odprowadzano składki na ZUS przez 9 lat.

Wskazując na powyższe zarzuty apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez orzeczenie zwiększenia wysokości emerytury rolniczej poprzez doliczenie okresu pracy zawodowej w Zakładzie (...) wykonywanej w okresie od 2.05.1985 r. do 30.04.1994 r. oraz zasądzenie kosztów postępowania od pozwanego, w tym kosztów zastępstwa procesowego ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Opolu.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 240 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej nie zasługiwała na uwzględnienie tak w zakresie zarzutów procesowych, jak i obraży prawa materialnego. Sąd pierwszej instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego oraz dokonał wszechstronnej oceny całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalając stan faktyczny sprawy. W pisemnych motywach zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy wskazał, jaki stan faktyczny stał się jego podstawą oraz podał na jakich dowodach oparł się przy jego ustalaniu. Również rozważania prawne, które zadecydowały o oddaleniu odwołania od zaskarżonej decyzji są trafne i nie naruszają prawa materialnego. Sąd Apelacyjny nie znalazł przy tym podstaw do uznania słuszności zarzutów apelacji stanowiącej jedynie polemikę z prawidłowymi motywami zapadłego orzeczenia. Przede wszystkim sąd pierwszej instancji oceniając materiał dowodowy i rozstrzygając w sprawie, wbrew zarzutowi apelacyjnemu, nie naruszył dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Twierdzenie o naruszeniu zasady swobodnej sędziowskiej oceny dowodów nie może polegać jedynie na zanegowaniu poczynionych ustaleń, ewentualnie na przedstawieniu przez apelującego alternatywnego stanu faktycznego. Koniecznym jest podważenie podstaw tej oceny z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna, co w okolicznościach niniejszej sprawy nie miało miejsca. W sprawie tej wyjaśnione zostały wszystkie istotne okoliczności sprawy, a należy mieć na uwadze, że spór w istocie dotyczył interpretacji obowiązujących przepisów, bowiem stan faktyczny był bezsporny.

Wbrew twierdzeniom apelacji przekazana przez organ rentowy dokumentacja zawiera decyzję z dnia 20.10.1980 r., a Sąd Okręgowy dopuścił dowód z całości akt organu rentowego, czyli również wziął pod uwagę treść powyższej decyzji. Okoliczności, na które powołuje się apelacja, a mianowicie treść pouczenia zawartego w punkcie 12. tej decyzji, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem przedmiotem sporu pomiędzy stronami jest obliczenie wysokości pobieranej emerytury rolniczej, a nie zbieg prawa do świadczeń z różnych systemów ubezpieczenia. W przypadku wnioskodawczyni ani w dacie przyznania prawa do renty rolniczej ani obecnie taki zbieg prawa do świadczeń nie występuje.

Odnosząc się do podniesionego w apelacji zarzutu naruszenia zasady równości wobec prawa wyrażonej w art.32 Konstytucji RP wskazać należy, że powołana zasada równości była wielokrotnie przedmiotem rozważań Trybunału Konstytucyjnego. Przy czym Trybunał konsekwentnie uznawał, że równość wobec prawa oznacza, iż wszystkie

podmioty prawa (adresaci norm prawnych), charakteryzujące się daną cechą istotną (relewantną) w równym stopniu, mają być traktowane równo (orzeczenie z 3 września 1996 roku, K 10/96; wyrok z 21 września 1999 r., K 6/98). Ocena każdej regulacji prawnej z punktu widzenia zasady równości musi być zatem poprzedzona dokładnym zbadaniem sytuacji prawnej podmiotów i przeprowadzeniem analizy, jeśli chodzi o ich cechy wspólne i cechy różniące (wyrok z 28 maja 2002 r., P 10/01).

Wprowadzenie innego od powszechnego systemu emerytalno –rentowego dla rolników powoduje, że statusy podmiotów należących do różnych systemów nie mogą być porównywane.

Podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników i podleganie powszechnemu systemowi ubezpieczeń społecznych to dwie odrębne sytuacje, a ubezpieczeni w tych dwóch systemach mogą być różnie traktowani w realizacji prawa do zabezpieczenia społecznego. Nie można bowiem zapominać, że wymienione systemy różnią się w sposób istotny, zwłaszcza źródłem finansowania funduszu ubezpieczeniowego. W rozpoznawanej sprawie uprawniona jest zatem zasadnicza teza, że system ubezpieczenia społecznego rolników jest odrębny od systemu ubezpieczenia powszechnego.

Zasada równości z art. 32 ust. 1 Konstytucji, na którą powołuję się ubezpieczona, nie stanowi więc podstawy do znoszenia różnicowania ubezpieczonych w systemie rolniczym i powszechnym, gdyż sytuacje tych ubezpieczonych nie są porównywalne (wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 5 października 2010 roku, K 16/08 i z 13 grudnia 2007 roku, SK 37/06).

Należy mieć również na uwadze, iż decyzją z dnia 26.10.2004 r. organ rentowy przyznał wnioskodawczyni z urzędu emeryturę z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w wysokości dotychczas pobieranej renty inwalidzkiej- działając w oparciu o przepis art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 91, poz.873). Przepis ten stanowił, iż osobom pobierającym renty inwalidzkie z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, które osiągnęły wiek 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, przyznaje się z urzędu emeryturę z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w wysokości dotychczas pobieranej renty inwalidzkiej. Powyższe oznacza, że przyznana wnioskodawczyni emerytura nie stała się świadczeniem wyliczanym w oparciu o przepisy ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Świadczenie wnioskodawczyni pozostało świadczeniem wyliczanym na dotychczasowych zasadach (szczegółowo opisanych przez Sąd Okręgowy), bez wyodrębnienia części składkowej, której sposób ustalania, wraz z możliwością doliczenia okresów podlegania ubezpieczeniom określonym w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych precyzują przepisy art. 25 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Nie jest uzasadniony również zarzut naruszenia zasad współżycia społecznego, bowiem w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie znajdują zastosowania zasady współżycia społecznego i społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa. W tym zakresie w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu najwyższego jednolicie przyjmuje się, że do złagodzenia rygorów prawa ubezpieczeń społecznych nie stosuje się art. 5k.c., bo przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter przepisów prawa publicznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 27.01.2016 r., III UK 76/15, oraz Sądów Apelacyjnych: w Poznaniu z 07.04.2016 r., III AUa 1521/15, w Gdańsku z 07.04.2016 r., III AUa 1951/15, w Łodzi z 22.03.2016 r., III AUa 745/15; w Szczecinie z 03.03.2016 r., III AUa 496/15).

Zawarte w apelacji porównania do sytuacji emeryta pobierającego świadczenie z powszechnego systemu emerytalnego nie znajdują odniesienia do niniejszej sprawy. W rozważeniu tego problemu zasadnicze znaczenie należy przypisać odrębności systemów ubezpieczenia społecznego na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia społecznego rolników, które zostały oparte na odmiennych zasadach podlegania ubezpieczeniu, finansowania i udzielania świadczeń. W związku z tym przepisy zawarte w tych ustawach, normujące możliwość wzajemnego uwzględniania okresów ubezpieczenia, należy uznać za przepisy szczególne (co ujawnia się w art. 20 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz w art. 10 ust. 3 oraz art. 56 ustawy o emeryturach i rentach), które wymagają ścisłego interpretowania i ostrożnego stosowania. Pogląd taki wyraził Sąd

Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 19.12.2000 r. w sprawie II UKN 155/00 i należy go podzielić na gruncie niniejszej sprawy.

Wobec powyższego apelacja podlegała oddaleniu jako bezzasadna na podstawie art. 385 k.p.c.

Orzeczenie o nieobciążaniu wnioskodawczyni kosztami zastępstwa procesowego na rzecz strony pozwanej w postępowaniu apelacyjnym zostało wydane w oparciu o przepis art. 102 k.p.c. – z uwagi na wysokość pobieranego przez nią świadczenia emerytalnego.

SSA Monika Kiwiorska-Pająk SSA Robert Kuczyński SSO del. Artur Tomanek

R.S.